

Rapport
fra
rundebordskonferanse
Stortinget
9. mars 2006

WOMEN AND THE UN

Nettverket
Women and the UN

Kvinner og FN

Rapport fra rundebordskonferanse på Stortinget Høringssal N-202. Dato: torsdag 9. mars 2006.

Mål

Mål for rundebordskonferansen er å styrke FN- systemets innsats for kvinner. Vår klodes fremtid avhenger av kvinnene, men fortsatt preger maktløshet, urett og fattigdom altfor mange kvinners liv. Det er en hovedoppgave å styrke kvinners makt og ressurser, helse, utdanning og sysselsetting. For å få dette til, må det satses mer og bedre enn før for å styrke kvinnes stilling.

Hvordan kan FN systemet utvikles slik at kvinner og likestilling blir fremmet med større kraft og landenes utvikling blir mer kvinnerettet? Hvordan kan kvinnesak oppjusteres til hovedsak i norsk utenriks og utviklingspolitikk?

Tiltak

Etablere nettverket "Women and the UN" for å øke kunnskapen om FN og kvinner, styrke FNs innsats spesielt for fattige kvinner og øke kvinners rolle i FN.

Målgrupper

40 beslutningstakere, departementer, gründere, forskere, samt organisasjoner og utdanningsinstitusjoner med fokus på kvinner og internasjonalt arbeid.

Program

Storingsrepresentant Ågot Valle åpnet rundebordskonferansen på vegne av arbeidsgruppen som vil sørge for videre fremdrift. Arbeidsgruppen består av Guro Katharina Vikør (UD), Torild Skard (NUPI), Kari Solholm(FN sambandet), Bjørg Skotnes (FOKUS), Bitten Schei (Mother Courage) og Ågot Valle (SV).

Gruppen ønsker å danne et nettverk for kvinner og FN med det mål å samle kompetanse som kan styrke kvinners posisjon i FN og styrke FNs arbeid for å styrke kvinner. Arbeidsgruppen har ambisjoner om at denne rundebordskonferansen skal munne ut i et livskraftig og viktig nettverk. for FN.

Ågot Valle (SV)

Hvorfor er det behov for en slik gruppe?

I en evaluering av kvinneperspektivet i norsk -bilateral bistand viser et av funnene at kvinneperspektivet innen bistand er usynlig. Denne regjeringen ønsker å ta tak i dette.

En stor del av norsk bistand går gjennom det multilaterale systemet, der FN er det viktigste organ. For små nasjoner som Norge er det spesielt viktig at vi har en FN-ledet verdensorden basert på menneskerettighetene og folkeretten, og ikke en situasjon der enkeltnasjoner tar seg til rette på egen hånd. For verdens kvinner som utgjør 70 % av de fattigste, er det viktig at en FN-ledet verdensorden blir styrket. Kvinneperspektivet innen FN, bistand og menneskerettighetsarbeid må styrkes.

Det er FN- sammen med de mange kvinner, NGOer og regjeringene i hele verden som har jobbet fram kvinnekonvensjonen. Det er de som har gjort de store kvinnekonferansene viktige, og det er de som har arbeidet fram Beijing handlingsplanen og oppfølgingskonferansene. Og det er FN som står for overvåkingen av hvordan landene følger opp Beijing handlingsplanen. Et sterkt FN er derfor viktig. Et sterkt sivilt samfunn og en sterk kvinnebevegelse er like viktig.

Gjennom FN har vi fått Sikkerhetsresolusjonen 1325. Dette er ikke minst takket være den Internasjonale kvinnebevegelsen og NGOene som har gjort det mulig å vedta en handlingsplan som tar hensyn til kvinner fred, sikkerhet og konfliktløsning. Denne resolusjonen er en stor seier for den internasjonale kvinnebevegelsen.

8. mars 2006 la den norske regjeringen frem en Nasjonal handlingsplan. Norge er med dette blant de første landene med en slik plan. Allikevel er det stor grunn til å mene at kvinneperspektivet og kvinners rolle ikke er synlig nok og derfor må styrkes i FN.

Den internasjonale kvinnebevegelse er ikke fornøyd med oppfølgingen av kvinnetoppmøte i Beijing. Det kreves derfor at kvinneperspektivet og tidligere vedtatte forpliktelser må styrkes i FN-arbeidet, og særlig i oppfølginga av tusenårsmålene.

WEDO (Womens Environment and Development Organisation) peker i en rapport på at det er tre trender som har negative konsekvenser for kvinner

1. Voksende militarisering etter 11.september 2001 og en økning i regional etnisk og lokal vold har økt antall flyktninger og fordrevne og undergravet kvinners tilgang til grunnleggende tjenester og beskyttelser. Arbeidet med kvinners rettigheter og likestilling har som resultat av dette stagnert og i mange tilfeller gått tilbake.
2. Dominansen av nyliberale økonomiske rammeverk har forsterket ulikheten mellom nasjoner, og blant dem, særlig for kvinner.
3. Framveksten av fundamentalistiske bevegelser fører til press mot framskritt kvinner har oppnådd og til begrensninger i deres frihet og muligheter på alle livets områder, herunder reproduktiv helse.

Dette må være en viktig forståelsesramme når Norge skal ha en aktiv rolle i å reformere reformer i FN. Og slike reformer trengs.

Dette bør være statsminister Jens Stoltenberg rolle. Han må få hjelp til å legge press på at reformarbeidet må gjøres med kvinnebrillene på, slik at konsekvensene for verdens kvinner må bli synlige.

Ågot Valle avsluttet med å understreke at dette nettverket har som formål å finne ut hvordan vi skal gjøre dette og vi skal se etter nye muligheter til ny kompetanse.

Bitten Schei, Mother Courage

Selfemployment - en vei ut av fattigdommen

Schei startet med å vise til målet for denne konferansen: Hvordan kan Norge styrke FNs satsing på kvinner? Schei er programleder og en av initiativtakerne bak dette seminaret. Hun driver bedriften Mother Courage. Forretningsområde er sosialt entreprenørskap og innovasjon.

Hennes personlige mål er å bidra til at kvinner blir økonomisk selvstendig ved å fokusere på sine personlige mål.

Schei arbeider internasjonalt, i Afrika, Russland og Kina. Her hjemme er Mother Courage mest kjent for sitt engasjement med kvinner, entreprenørskap og likestilling. Hun har

gjennom Nettverk for kvinner og innovasjon hatt flere rundebordskonferanser og frokostmøter på Stortinget.

Gründerkvinner har skjont at de må stå sammen for å bedre rammebetingelsene. Gjennom samarbeidsnettverk har de bidratt til at politikere ser at det må legges noen andre rammebetingelser for å stimulere til entreprenørskap hos kvinner enn menn. Gjennom dette arbeidet har de kunnet vise at den kvinnelige gründeren ikke er det samme som den mannlige gründeren.

Gründerbildet i det offentlige rom er fremdeles maskulint. Kvinner må få lov å drive business på sin måte. Mange kvinner ønsker å arbeide med sosialt ansvarlige prosjekter. Schei har en overbevisning om at selfemployment, det å kunne brødfø seg selv, er en av de viktigste strategiene for å redusere fattigdommen i verden. Hjelper du en kvinne, hjelper du barna og hele lokalsamfunnet. Mother Courage har forpliktet seg til å arbeide for å bedre kvinners kår i verden på dette område.

Schei har tro på innovative møteplasser som dette, der vi kommer ut av våre posisjoner, organisasjoner og møtes i et åpent og kreativt rom, der alle kan legge frem sine innspill. Innovasjon handler om å gå ut i et ukjent landskap, tenke nytt og bryte vanens blikk. Hvorvidt vi klarer dette er opp til oss. Selve drivkraften må være vårt engasjement. Det handler om å få kanalisert all energien i en retning. Ha et mål, da først kan vi bli en stor kraft.

Next step vokser ut av det som kommer frem av denne konferansen. Da sørges det for en indrestyrt prosess.

Torbjørn Urfjell, politisk rådgiver i UD

Hvordan kan Norge bidra til å styrke FN-systemets innsats for kvinner?

Urfjell startet med å vise til Soria Moria og regjeringserklæringen. Det er ikke funnet tidligere en regjeringserklæring like radikal som denne regjeringen styrer etter. Den har tatt klart fokus og holdning til likestilling som gjennomsyrrer hele politikken. Med denne regjeringen har vi også satt verdensrekord i likestilling mellom kjønnene blant statsrådene. Ingen regjering i verden er like likestilt som den norske regjering. Og i regjeringsapparatet er det førti kvinner og førti menn. At det så blir en likestillingsdebatt rundt etableringen av Regjeringen viser at

likestilling ikke er et etablert mål for alle. For det er fortsatt nok organer der menn er i flertall, og det er derfor ikke grunn til å gå til angrep på de få organer der kvinner er i flertall.

Det er viktig å huske at

- Likestilling er ikke matematikk, likestilling er heller ikke oppnådd og likestilling er grunnleggende politisk.
- Likestilling er et begrep det er stor enighet at dette skal vi nå.

Soria Moria er også svært tydelig på at vi trenger en sterk FN satsing. Norge er også tjent med en FN-ledet verdensorden. Urfjell understreket at kombinasjonen av satsingen på likestilling og FN må få konsekvenser for den politikken vi skal føre.

Men FN er ingen frontkjemper på likestillingsfeltet og er fullstendig avhengig av at noen presser på.

Det anbefales at:

- Det må etableres et Høynivåpanel om FNs framtid. Spesifikt må det arbeides med utvikling, humanitær virksomhet og miljø. Dette skal danne FN for fremtiden. I dag sitter det femten medlemmer i dette panelet der bare tre er kvinner.
- Det bør alltid være kvinnelige kandidater blant aktuelle for nye toppstillinger i FN. Vi ser nå at Stabssjef Mark Melloch Brown blir ny visegeneralsekretær når Louise Frechette går av i slutten av mars. En kvinne erstattes i dette tilfellet av en mann. Norske regjering jobber for at Børge Brende skal bli leder av FNs miljøorganisasjon UNEP. Det er ingen kvinnelige kandidater på listen over aktuelle for denne jobben. Norge og andre nordiske land bør alltid stille med kvinnelige kandidater for å fremme en utvikling med flere kvinnelige ledere i FN systemet. Og den norske Regjering må tydeliggjøre at det ikke er ønske om noen svekking i pådriver rollen.
- I arbeidet med FN-reform som kommer må gender-perspektivet tas spesielt opp. Organisasjonen UNIFEM skal jobbe målrettet med kvinnesak. Men de er ikke sterke i dag til å gjøre det målrettede arbeidet alene. Kvinnekonferansen Beijing 1995 tok for seg gendermainstreaming, kjønnsperspektiv skal integreres i alle prosesser. Kjønnsperspektivet gjennomsyre alt. Dette er i dag norsk offentlig politikk
- Mainstream-strategien er ikke integrert godt nok i FN-systemet. Denne strategien innebærer at ansvaret for likestilling skal influere og ligge overalt. Likestilling skal

gjennomsyre all virksomhet. Men i FN er mainstream-strategien blitt bortgjenningsstrategi. Ingen tar ansvar. Her ligger det store utfordringer.

- Det ligger også utfordringer her hjemme. En nylig evaluering av vår egen kvinnestrategi i UD gir dårlige resultater. Stikkord er ansvarsfraskrivelse. Det er heller ikke målbart å se hva vi gjør i forhold til kvinner og likestilling. I Norge har vi sett variasjoner av mannsdominans og myr av velvilje. Vi må ikke glemme at likestilling er fortsatt avhengig av personlig engasjement og klart ansvar, og klar ansvarstildeling, ellers blir ingenting gjort.

Resolusjon 1325

Det ble et enstemmig vedtak av resolusjon 1325 i FNs Sikkerhetsråd 31. oktober 2000. Handlingsplanen for kvinner, fred og sikkerhet ser nøyere på betydningen av kvinners roller i fredsskapende og konfliktløsende arbeid. Kvinner er ikke bare ofre, men også viktige aktører i fredsarbeid.

Den norske regjering la frem en ny handlingsplan 08.03.2006. Sentralt er at kvinner er betydningsfulle i arbeidet for fred. Handlingsplanen tok tak i resolusjon 1325, der Regjeringen vil intensivere innsatsen for å øke kvinners deltakelse i sivile og militære fredsoperasjoner, i fredsmekling og fredsbygging, og styrke beskyttelsen av kvinners menneskerettigheter i konfliktrammede områder.

Norges rolle i FN

Norge er en stor bidragsyter – og blir større. Hvordan kan vi jobbe for likestilling i FN organisasjonen?

- a) Øremerking av pengestøtte. Vi må støtte prioritering av kvinner og kvinneprosjekter. Utviklingsministeren har skrevet brev til ulike FN-organisasjoner med varsel om flerårige tilskudd. Bare Norge har varslet dette. Krav som følges av dette er: Reformvilje og at myndighetene tar innover seg et gender-perspektiv. Norge har opprettet egne Gender Fund i Verdensbanken og i noen av de regionale utviklingsbankene. Dette er arbeid som må videreføres. Kritikken av denne politikken er at dette stemmer lite overens med tanken om multilateralisme.
- b) Vi kan betale for at det sendes likestillere eller gender eksperter til ulike enheter og fredsoperasjoner. Dette har Norge gjort i flere år men dessverre i dag i for liten grad.

- c) Vi kan fortsette å presse på forbud mot kjøp av sex for norske utsendte. Det er viktig med arbeid med bevisstgjøring på at noen ganger er fredsbevarende styrker et nytt element av kvinnediskriminering og ikke bare en frigjører. Vi ser dessverre eksempler på at stor kontingent av mannlige soldater gir nye problemer for kvinner i de utsatte områdene.

- d) Vi kan jobbe sterkere for en norsk rekruttering av kvinner til FN-systemet; og vi må gjøre noe med arbeidsforholdene i FN. Dette gjelder fødselsomsorg, likebehandling av homofile og heterofile partnere i FN. WHO har ikke det i dag. Disse dårlige vilkårene holder norske kvinner utenfor FN-systemet og det holder de som har en sivilstatus utenom det tradisjonelle utenom.

- e) Vi må jobbe videre med skjerping av mandatet for seksuelle og reproduktiv helse og rettigheter. Vi må alltid i norsk sammenheng være tydelige på at kvinner har rett til å bestemme over egen seksualitet og kropp. For verdens kvinner skal de ha rett til å bestemme over egen kropp. Det skal være tilgang til trygg abort og vi må trekke kjønnsperspektiver opp i FN systemet. Vi må finansiere organisasjoner som andre rømmer fra.

Urfjell presenterte avslutningsvis noen rammer som regjeringen ikke vil vike fra

1. Gender mainstreaming er reelt, her må vi ikke ta ansvaret bort fra topp lederne. Ansvaret må ligge hos toppledere i enhver organisasjon for å styrke kvinner og likestilling.
2. Mainstream-strategien må følges opp av pådriverarbeid med særskilte tiltak for kvinnefrigjøring og likestilling. I dette ligger at Norge må fortsette å øke bevilgninger til UNIFEM
3. Vi må sikre kvinners direkte deltakelse. Kvinner skal inn i alle ledende FN organer.
4. Vi må ikke akseptere at likestilling har vikeplikt slik det altfor ofte har i dag.

Kjell Erik Øie, statssekretær, Barne- og likestillingsdepartementet

Norske likestillingsperspektiver

Statssekretæren innledet med et overordnet mål om at det norske likestillingsperspektivet må styrkes. Det må være dette nettverkets og regjeringens mål å styrke arbeidet for kvinner og likestilling og styrke FN- systemets kvinnesatsing.

Det er da noen viktige forutsetninger som må ligge til grunn:

- Det vi gjør ute må henge sammen med det vi gjør hjemme
- Kjønnsperspektivet må inn i arbeidet med å modernisere og effektivisere FN
- Kvinner må både være en av fire pilarer i utviklingssamarbeidet og være integrert i oppfølgingen av de øvrige pilarene (miljø, olje, fred og forsoning)
- Det må bli en kjønnsbalanse i delegasjoner, inkl. fredsmegling
- Det må komme på plass kompetanse, fokus og politisk vilje i alle departement

Dette krever en tosidig strategi:

- Kjønnsperspektivet skal være synlig i alle sektorer
- Det må etableres særskilte tiltak og bevilgninger for å styrke jenter og kvinner spesielt

Et styrket kvinne og kjønnsperspektiv i bistand og FN arbeid

HIV og AIDS epidemien er eksempel på en internasjonal utfordring der, hvis vi ikke tar inn over oss kjønnsperspektivet, har vi ikke mulighet til å få løst denne utfordringen.

Statssekretæren har ikke tro på at denne epidemien vil la seg begrense hvis ikke arbeidet er gjennomsyret av et kjønns- og likestillingsperspektiv. HIV epidemien lar seg ikke stanse uten av vi ser på livsbetingelsene til kvinner, menn som har sex med menn, stoffmisbrukere, etniske minoriteter og fattige

Vi må også se på manssrollen. Vi kan ikke bare jobbe med tiltak for å styrke kvinnes rettigheter og bestemme over egen kropp, men vi må også se på hvorfor noen menn tyr til vold og hva vi kan gjøre med manssrollen for å gi voldelige menn alternativ til vold.

Den mest groteske og ytterliggående konsekvens for makt over kvinner er vold. Krig og voldtekt av kvinner som en krigsstrategi er det mest groteske eksempelet på en kjønnsstruktur,

maktstruktur som finnes. Systematisk voldtekt som krigsvåpen er et sterkt bilde av dette. Dette er alle store utfordringer som Norge og FN må engasjere seg sterkere i.

Hvilke organer kan styrke kvinner?

FNs kvinnekommisjon

- Denne kommisjonen er et viktig organ for ytterligere satsing på kvinners rettigheter og likestilling. Norge har jobbet mye mot FN systemet med at det er viktig at kvinner inkorporeres i Menneskerettsloven. I dette må nasjonale og internasjonale mål kobles sammen.
- Det må arrangeres årlige milepælsmøter. Dette for å styrke samarbeid, kunnskap, kompetanse, nettverk og dialog mellom FN og kvinnebevegelsen.

Utfordringer

- Motstanden mot kvinners deltakelse på maktarenaer og økt likestilling skyldtes menns frykt for å miste makt. Derfor opprettholder menn de skjulte maktstrukturer som gjør at kvinner ikke slipper til.
- Vi må identifisere disse skjulte maktstrukturer. Kvotering er et eksempel på dette. Kvotering handler om å stoppe den kvoteringen som allerede skjer i dag der menn kvoterer menn. En åpen maktstruktur derimot åpner for kvinner. Kvotering handler om demokrati og åpne maktstrukturer. Vi må erstatte de skjulte med åpne maktstrukturer.
- Kvinne og likestillingskampen representerer livsviktige spørsmål vi aldri må slutte å ha fokus på. Oppslag i media og politikk i verden viser at klokka kan fortsatt gå bakover. Det er stor fare for dette.
- Det er et faktum at fundamentalister av alle slag er truende for kvinner. Å arbeide målrettet mot disse gruppene bør være myndighetenes og FN organets oppgave.
- Innad i FN må det komme på plass en kjønnsbalanse i fredsarbeid og fredsmekling.
- Vi trenger NGOer og frivillige organisasjoner som puster myndighetene i nakken og presser frem handling.
- Politikere må jobbe videre med det mål at de skal oppnå likestilling mellom menn og kvinner.
- En kompetanse og kunnskap om likestilling og kvinneperspektiv må på plass i alle departementene og det må politisk forankres i den politiske ledelse. Det holder ikke med noen få likestillingsalibier myndigheter og næringsliv kan lene seg på, det må en helhet til. Troverdighet må styrkes.

- Vi må få en mulighet til å løfte frem likestilling nasjonalt og internasjonalt

Statssekretæren la også stor vekt på at vi må se på situasjonen hjemme i Norge. Det er viktig å ha kunnskap om situasjonen hjemme før vi skal ta tak i FNs utfordringer og bidra til å styrke denne organisasjonens kvinnesatsing.

Det er viktig at vi i Norge minner oss om at vi verken kan eller skal gjøre annet hjemme enn hva vi gjør ute. Eller motsatt.

Vi har fortsatt utfordringer i Norge som vi må ta tak i og jobbe videre med. Vi må erkjenne at vi ikke har kommet noe lengre de siste fem årene. Vi var flinke for fire år siden - vi er like flinke i dag, men vi er ikke blitt flinkere.

Innen norsk likestilling har vi stor grad av formell likestilling. Det er ikke det formelle som mangler, men det er veldig liten debatt i brede kretser om likestilling. Likestillingsbarometeret har de siste fire-fem årene vist et stopp, med ett unntak akademia. Innen alle områder er det stopp innen likestilling. Det er fortsatt sterkt behov for en kvinnebevegelse og fokus på likestilling i politikken.

Samtidig ser vi en gryende mannsbevegelse som er opptatt av likestilling på en litt annen måte enn hva menn som har vært opptatt av likestilling har vært før. Dette er en viktig strøm som må gis næring. Dette er nye samarbeidspartnere som kvinnegrupper bør ta i bruk.

Fortsatt er likestilling en kvinnedominert debatt. Likestilling handler om makt og omsorg. Likestilling handler om å skape en allianse mellom kvinner og menn i et post feministisk samfunn. Menn må få være med i denne debatten, spesielt de menn som tror på et likestilt samfunn som ønsker å sloss for det må bli med kvinnene i denne kampen. Denne alliansen er viktig for å få til en revitalisering av likestillingsarbeidet i Norge.

Vi må få menn til å være med, og menn må ta seg mer av omsorg, jobbe mindre slik at kvinner kan jobbe mer.

Hovedinnlegg av Torild Skard, forsker, NUPI

Hvordan styrke FN systemets innsats for kvinner?

Hovedinnlegget ble innledet med et historisk tilbakeblikk på FN systemets arbeid for likestilling. FN Charteret fastslo at kvinner og menn hadde like rettigheter i 1945. Det var bare 14 kvinner blant de 535 delegatene og rådgiverne på stiftelseskonferansen, men likestilling kom med i Charteret.

Skard framhevet betydningen av FNs kvinnekommisjon som ble etablert i 1946. Den tok først opp kvinners juridiske stilling, dernest politiske, økonomiske og sosiale spørsmål. Men arbeidet var tungt. Det var nesten ingen kvinner i landenes eller FN organisasjonenes ledelse. På 1960-70 tallet bidro "befolkningsproblemet" til å sette viktige kvinnespørsmål i fokus og den andre feminismeølgen satte kvinnesak sentralt på FNs agenda.

FN har vært en viktig alliert for kvinnebevegelsen. Kvinneåret og den store internasjonale kvinnekongressen i Mexico i 1975 gjorde klart at kvinner diskrimineres over hele verden og det ble krevd at hindringene mot likestilling måtte avskaffes og kvinner integreres fullt i utviklingen. Organer ble etablert for å fremme likestilling, blant annet UNIFEM og INSTRAW, og konvensjonen mot kvinnediskriminering utarbeidet. De store kvinnekongressene (i København i 1980, Nairobi i 1985 og Beijing i 1995) synliggjorde kvinners problemer over en stadig bredere skala og presset fram løsninger. De frivillige organisasjoner hadde egne møter og en internasjonal kvinnebevegelse vokste fram.

FNs innsats var i mange tilfelle svakt og fragmentert og kvinnesatsningen verden over ble preget av den internasjonale situasjon. Nairobi konferansen i 1985 ble holdt i en vanskelig tid: det var internasjonal spenning, militær opprustning, økonomisk krise og gjeldsproblemer som førte til en begrenset fremgang for kvinnebevegelsen. Agendaen for likestilling ble styrket og utvidet på konferansen. Også i dag er situasjonen vanskelig, på grunn av globalisering, økende ulikheter mellom og innenfor land og trusler som HIV/AIDS.

Beijing 1995, Beijing 5+ og 10+

Den store kvinnekongressen i Beijing i 1995 krevde økt innsatsen for kjønnsmessig likestilling og styrking av kvinners stilling ("empowerment"). Særlig ble tolv områder trukket frem som vesentlig: 1. Kvinner og fattigdom, 2. Utdanning og opplæring av kvinner, 3. Kvinner og helse, 4. Vold mot kvinner, 5. Kvinner og væpnet konflikt, 6. Kvinner og økonomi, 7. Kvinner i politikk og ledelse, 8. Institusjonelle likestillingsmekanismer, 9. Kvinners menneskerettigheter, 10. Kvinner og media, 11. Kvinner og miljø, 12. Jentebarn.

Arbeidet med disse områdene er langt i fra tilfredsstillende. Etter Beijing har situasjonen vært vanskelig, blant annet fordi sterke fundamentalistiske krefter (med USA i spissen) vil begrense kvinners rettigheter. Arbeidet er blitt mer defensivt for å hindre tilbakeslag. Det var viktig at FNs tusenårs mål satte likestilling, kvinners utdanning og helse som sentrale mål, men målene er mye snevrere enn Beijing-plattformen. Indikatorene som nyttes, går på jenter på skolen, kvinner i lønnet arbeid og kvinner i parlament. Reproduktiv helse kom først med på FNs store toppmøte i 2005.

Det står mye igjen å gjøre og anbefalingene fra verdenskonferansene er verksatt i liten utstrekning. I hvilken grad man skal ha en ny internasjonal kvinnekongress er uvisst. Men det er viktig med slike konferanser, for å konfrontere motkreftene og styrke den internasjonale kvinnebevegelsen. En trenger ikke å gjenåpne Beijing-plattformen. En kan nøye seg med utviklingstendenser etterpå, fokusere på bestemte tema eller geografiske regioner.

NGOene som var tilstede på det 50th sesjon av FNs kvinnekommisjon i mars 2006, har tatt opp FN reformene og bedt om en styrking av FNs satsing for kvinner. De skriver:

" women's group call for a serious consideration to be given to the implications of the current reforms on the women equality agenda. We reiterate the call made at Beijing+10 and the 2005 World Summit for the Secretary General and Member States to significantly strengthen, upgrade and better resource the systems and mechanisms, including the women's machineries, through which gender equality can be advanced at the international and country level. This could be a lasting legacy".

FN-systemets arbeid med kvinner og likestilling

Kvinnesak og likestilling er aldri lett. Det dreier seg om å styrke en diskriminert gruppe og endre fordelingen av makt og ressurser. Så vel FN som medlemsstatene har problemer.

I FN-systemet er det få og spredte enheter som spesielt jobber med kvinnespørsmål og de er svake. Etter 1975 er det etablert kvinnekontakter rundt om i organisasjonene, og det har blitt en god del: 1300 i alt. Men halvparten har kvinnearbeidet på deltid, det dreier seg om junioransatte med lav status og liten erfaring. Det er forskjell mellom organisasjonene blant annet ut fra saksfeltet og hvem som er leder. Faktisk alle organisasjonene har policy, handlingsplaner og rammeverk for å fremme likestilling, men det er dessverre mye papir tigre. Politikken har en tendens til å fordampe nedover i systemet. Tverrgående tema skal være alle steder og blir ingen steder. Likestilling blir ofte usynlig- det mangler lederskap og ansvar, ekspertise og mekanismer. Spørsmålene må gis mer oppmerksomhet og ressurser. Videre er det viktig at de som jobber med spørsmålene undersøker om FN følger en riktig strategi. Det er svært ofte uklart hvilke tiltak og ressurser som kommer kvinner til gode. Det er vanskelig å følge pengestrømmene for å se om de når fram til kvinnene, men det er klart at støtten er begrenset, svært begrenset.

Det er et generelt problem at FN-systemet er så mannsdominert. Ca 36% av saksbehandlerne i FN-systemet var kvinner i 2004. Det er ca 22 % kvinner på ledernivå (direktør og oppover). I Verdensbanken var det 25 % kvinner blant senior ansatte. Nylig har kvinner mistet viktige posisjoner i systemet, blant annet visegeneralsekretæren i FN. Også i medlemslandenes politiske ledelse er det en sterk mannsdominans. På verdensbasis er det 16 % kvinner i parlamentene, 14 % kvinner i regjeringene og i alt 11 kvinner som er stats eller regjeringssjefer. Samtidig er kvinnebevegelsen gjennomgående svak med betydelige ressursproblemer, spesielt i 3. verdens land.

Hvordan kan vi styrke FNs kvinnesatsing?

Vi må først erkjenne at likestilling ikke skjer av seg selv. At kvinner er diskriminert betyr at de mangler makt, status og ressurser. For å få likestilling må de derfor tilføres makt, status og ressurser. Det er viktig er at noen drive arbeidet fremover. Det eneste brensel for motoren er kvinnebevegelsen. Sterke kvinneorganisasjoner er derfor viktig og må støttes. Kvinner må ha en uavhengig røst så vel i som utenfor FN-systemet.

Regjeringer og FN organisasjonene må utøve lederskap. De må ta initiativ, stå på, prioritere kvinnespørsmål, synliggjøre problemene, sette mål og stå til ansvar.

Ikke minst trengs det ressurser. Hvor går pengene? De må gå til kvinner og likestillingstiltak. Generelle tiltak må komme kvinner til gode og det må finansieres spesielle tiltak for kvinner. Når det gjelder nasjonal politikk, er det 120 land som har handlingsplaner for likestilling, men det er spørsmål om de blir prioritert i praksis når det kommer til stykket?

Det trengs kunnskap og kompetanse: personer som forstår spørsmålene og problemstillingene, vet hva som må gjøres og hvordan, samler erfaringer og lærer. Vi må kunne vise resultater av tiltak og satsinger.

Mål og strategier må drøftes. Det må klargjøres hva som er mål og hva som er midler. Målbegrepene er gjerne vage: hva menes egentlig med "likestilling" og "gender equality"? Skal kvinner og menn ha lik stilling, bli helt like eller ha lik verdi? I tilfelle, hva betyr dette, konkret? Hva menes videre med "gender mainstreaming" og hva slags strategi er det, egentlig? Noen tror det er et mål, ikke et middel, og at det skjer av seg selv, uten spesielle tiltak. I praksis er det ofte blitt en tilsløringsstrategi, som får kvinneproblemer til å forsvinne i stedet for å bli løst. Vi må ha flere strategier og konkrete tiltak.

Hva kan dette nettverket gjøre? Vi kan

1. dele informasjon om FN systemet og aktiviteter av spesiell relevans for kvinner og likestilling og spre kunnskapen til interesserte,
2. knytte kontakter med internasjonale og regionale kvinneorganisasjoner som arbeider for å styrke FN-systemets innsats for kvinner og likestilling,
3. engasjere oss i aktuelle spørsmål vedrørende FN og utviklingsbankene som har betydning for kvinner og likestilling, uttale oss og skrive, enkeltvis eller flere sammen, og
4. være kreativt og fremme forslag om måter å styrke FN- systemets innsats for kvinner og likestilling.

Noen må drive endringsprosessene og kvinnebevegelsen er en viktig kraft. Det må skapes aktive allianser. Samtidig må kvinner ha en uavhengig røst.

Syv strakstiltak

Skard foreslo sju strakstiltak for å styrke FNs innsats for kvinner og likestilling.

1. Norge kan styrke UD/NORADs kapasitet når det gjelder å fremme likestilling. Administrasjonen, særlig ledelsen, må ta mer aktivt ansvar og initiativ ”to walk the talk”. Det trengs flere personer med likestillingskompetanse, enheter og bevilgninger. Rapportering er viktig.
2. Norge kan støtte nasjonale, regionale og internasjonale kvinneorganisasjoner og organer, kvinnetiltak i FN-regi og FN-organisasjonenes kapasitet når det gjelder å fremme likestilling. Det siste kan skje ved å styrke organisasjonenes mekanismer for kvinner og likestilling, kunnskap og ressurser. Øremerkete tiltak er nødvendig for å nå kvinner. Norge gir store generelle bidrag til FN-organisasjonene. I tillegg må vi kunne gi øremerkete bevilgninger for å styrke gjennomføringen av spesifikke multilaterale vedtak som fremme av likestilling. Bevilgningene må nyttes mest mulig strategisk for å få til institusjonsendring for mer likestilling og kvinnevern innsats.
3. Norge kan sikre at likestilling i mottakerland kan støttes med nye bistandsformer (PRSP, sektorprogram, budsjettstøtte mv) ved å klargjøre hvordan midler kan kanaliseres til kvinne og likestillingsspørsmål på landnivå.
4. Norge kan styrke kvinneinnsatsen i FN ved å gå inn for en 5. kvinnekonferanse – globalt med fokus på bestemte tema eller flere regionale konferanser. Konferansene trenger ikke å være så altomfattende som Beijing i 1995, men gi aktørene en mulighet til å møtes og føre problemstillinger, innsats og samarbeid videre. Det er behov for å styrke UNIFEM og INSTRAW og en bør drøfte opprettelse av for eksempel et ”UNICEF for kvinner”, en ”Høykommissær for kvinners rettigheter” eller ”UNAIDS for kvinner”. Vi må gi kvinner en mer hørbar røst, mer status, mer prestisje og mer ressurser.
5. Norge kan ikke bare støtte gjennomføring og styrking av tusenårsmålene, men særlig arbeide for reprodusiv helse for kvinner. Kanskje en strategikonferanse kunne holdes i Norge?
6. Norge kan støtte flere kvinnelige ledere i FN-systemet, ikke bare fra Norge, også fra andre land – blant annet en kampanje for en kvinnelig generalsekretær.
7. Norge kan gjøre kvinne- og likestilling sentralt i ny FN-reform. Skal vi arrangere et rådslagsseminar i Norge for å gjøre kvinneperspektivet er synlig og sentralt?

Skard understreker at styrking av kvinnes stilling er avgjørende for å nå FN's tusenårsmål. Dette er det internasjonale enighet om, men innsatsen strekker ikke til når det gjelder å gå fra ord til handling: ta ansvar, gjennomføre tiltak og bevilge ressurser. Dette gjelder både i medlemsstater og i FN systemet. Kvinner og likestilling må stå sentralt på dagsorden i det daglige arbeidet og i FN reformer. Ellers vil likestilling svekkes i stedet for å styrkes, og FN vil bli en mindre effektiv organisasjon.

Halfrid Mytting Hagemoen, Cand. polit

Entreprenørskap og nettverk – en vei mot selvstendighet?

Hagemoen har skrevet en hovedoppgave om kvinnelig entreprenørskap i Osloregionen. Oppgaven viser at det er fortsatt et langt stykke igjen til full likestilling her hjemme og særlig i næringslivet. Det er dører som er tunge å åpne for kvinner og det er særlig manglende kunnskap om kvinner som næringsaktører i samfunnet.

Det er holdninger og vaner som virker negativt inn på kvinners etableringsmuligheter. Disse må adresseres og her har politikere og virkemiddelapparat et stort ansvar.

Det samme ansvaret har FN i å tilrettelegge bedre for en økt kvinnelig deltakelse på ledernivå og ellers i FN systemet.

Hva kan gjøres?

Entreprenørskap er relevant i denne sammenheng. Entreprenørskap er for fattige kvinner den beste vei ut av en vanskelig livssituasjon. Entreprenørskap er **en** vei til selvstendighet og frihet.

Vi vet at disse kvinnene har vanskelig for å få finansiering, da det er en lite lukrativ gruppe for investor og finansmiljøer. Mikrokreditt er en vei å gå. En annen vei er å utvide nettverk, samarbeide og hjelpe hverandre opp og videre.

Hva kan Norge og dette nettverket bidra med i denne sammenheng?

- Vi kan ta innover oss at et demokratisk samfunn er helt grunnleggende for kvinners muligheter. Her står Norge sterkt og vi kan bidra med å arbeide for å styrke demokratiet i de land der demokratiet står svakt. Selv om likestilling innen økonomisk aktivitet går tregt og skjev ubalanse i næringslivet står sterkt, har vi i Norge et demokrati der kvinner har større muligheter enn andre land.

- Vi må hjelpe andre kvinner til å styrke deres demokratiske rettigheter. Dette er et norsk ansvar, et søsteransvar og ikke minst verdenssamfunnet og FNs ansvar.
- Vi kan danne flere og sterkere nettverk med kvinner i andre deler av verden. Utveksle kunnskap og kompetanse.
- Nettverk tilbyr tilgang på ulike og nødvendige ressurser. Ressurser som kan mobiliseres gjennom nettverk er blant annet kapital, informasjon, sosial støtte, forretningspartnere, leverandører, kunder, teknologi og distributører. I de sosiale nettverkene formidles også impulser, ideer og innflytelse.
- Nettverk er en meget viktig arena for entreprenørskap fordi nettverk skaper muligheter som aktørene selv ikke klarer å skaffe til veie alene.
- Sosial nettverksteori fokuserer ikke nødvendigvis på hvilke ressurser eller eiendeler entreprenøren besitter, men på hvilke muligheter entreprenøren har til å få tilgang på kritiske ressurser. Det er disse mulighetene som må styrkes.
- Media må trekkes inn slik at det settes kontinuerlig søkelys på kvinners posisjon, barrierer og muligheter. Media må ta større ansvar her.
- Det viktigste er at nye kanaler brukes og at formålet implementeres hos de mest sentrale aktørene. Dagens arrangement er en veldig god start på dette.

Avslutningsvis:

Hva kan vi så lære av kvinnene vi ønsker å hjelpe? Vi må lytte til deres erfaringer og lære av dem. Har vi ikke riktig kunnskap kan vi velge feil strategi og stake ut feil kurs.

Hvordan kan vi hjelpe hverandre? Vi må gjøre hverandre sterkere, vi må gjøre oss hørt og vi må trekke landegrensene nærmere. Kvinner må sammen danne nye pressgrupper, drive målrettet lobbyvirksomhet, finne gode samarbeidspartnere, utvikle demokratiske rettigheter, og sikre kvinner økonomisk frihet.

Hva er det i FN som må forandres? Det er en mannsbastion som må brytes ned. FN er en stor arena for makt. Kvinner må ta del i denne makten og få like muligheter som menn. Hvis ikke er ikke ideen om FN som en demokratisk og likestilt institusjon en illusjon.

Bjørg Skotnes, FOKUS, Forum for kvinner og utviklingsspørsmål

Hva kan FN gjøre for verdens kvinner?

Skotnes stilte først spørsmålet - Hva kan FN gjøre for verdens kvinner.

FN og byråkratiet må ha dialog og samarbeid med kvinnebevegelsen for å se problemene og løsningen der de trengs.

FOKUS har tro på at FN kan utgjøre en kvinnepolitisk lenke fra topp til bunn. Der er kvinneorganisasjonene er veldig viktige.

Men en del ting må på plass. Skotnes kom med en utfordring til det videre nettverksarbeidet og til myndighetene:

1. FN må være tilgjengelig for det sivile samfunn. Dette er viktig fordi det sivile samfunn har kompetanse som FN systemet kan dra nytte av og det er disse aktørene som til syvende og sist skal ta med FN dokumentene ut i praktisk handling. Disse organisasjonene kan fungere som både vaktbikkjer og kompetansegivere.
2. Organisasjonene må være i reel dialog med myndighetene
3. Norske myndigheter må være åpne for et godt samarbeid med det sivile samfunn
4. FN må levere politikk som er viktig for kvinner. Kvinnekonvensjonen, handlingsplanen fra Beijing og 1325 er viktige, men de må videreføres i et samspill med myndighetene og organisasjonene.

Tusenårsåmålene ble ikke laget i samspill med kvinnebevegelsen og andre frivillige organisasjoner. Skotnes spør seg om dette representerer et tilbakeskritt i forhold til tidligere fremgangsmåter med å lage slike viktige dokument. Hun mente dette svekker muligheten til realisering av målene?

5. FN må rydde opp i eget hus
 - de må rydde opp der vi ser at de seksuelle overgrepene er eksempel på at FN systemet ikke har fungert.
 - det må på plass klare strukturer som fanger dette opp og klare politiske føringer.
 - Det må skje en husoppnydding når det gjelder gender mainstreaming der vi må få et bedre apparat innad i UD, NORAD og FN. Disse aktørene trenger bedre kompetanse og flere ressurser. Likestillingsarbeidet må forankres på ledernivå.
 - Kjønnsperspektiv og kvinneperspektiv må integreres i sterkere grad enn i dag i FN. Denne husoppnyddingen må ha Stoltenberg i spissen på norsk side. Det må åpnes for helt reelle dialoger omkring dette slik at FN reformen gir giv til likestillingsarbeidet.

FOKUS støtter en ny verdenskonferanse. Men der må vi være mange som gir en reform som kan gi FN mulighet til å bli levedyktig og relevant.

FOKUS og UNIFEM

FOKUS er i dialog med UNIFEM for å etablere UNIFEM Norge.

Målet med dette er her å bli en pådriver til økt innflytelse for UNIFEM og kvinnespørsmål og knytte kvinnebevegelsen nærmere FN.

UNIFEM er i dag marginalisert politisk og har alt for liten innflytelse og de er håpløst underfinansiert. Norske myndigheter må styrke denne organisasjonen. Det finnes tilsvarende organisasjoner i Island, Finland og Danmark og vi kan slik få et sterkt nordisk nettverk.

Samarbeidet mellom FN og frivillige organisasjoner

Det er viktig at innspill fra organisasjoner blir godt tatt vare på. Myndighetene må passe på at organisasjoner ikke blir gitt plass som et glansbilde men får reel plass i et fora hvor innspill fra organisasjoner er viktige og blir tatt vare på.

Kvinnearenaen er ikke nok. Kvinneorganisasjoner skal også tas med i uttalelser om landbruk, miljø, fredskapende arbeid og krig. Både for å drive med mainstreaming, men også for å snakke om temaer som er viktig for kvinner helt konkret. Her må nettverk og myndigheter presse på.

Norsk utenrikspolitikk:

Fokus oppfordrer utenriks og utviklingsministrene til å se seg selv som fagpolitiske i verden også på likestillingsspørsmål.

Likestilling skal være særtema og integrert del bør være viktige for statsrådene og politikken.

Kari Solholm, generalsekretær i FN - sambandet

Likestilling er nøkkel til å nå generelle utviklings og politiske mål.

FN er oss.

FN gjenspeiler det samfunnet vi lever i og derfor finner vi det samme kvinne perspektivet i FN som vi har ellers. Det ser vi både når det gjelder ansettelse i FN-systemet og deltakelse

på møter og konferanser. FN har enda et stykke å gå før vi kan snakke om en reell likestilling. Likefullt har FN vært en pådriver når det gjelder likestilling.

Hva FN vil klare på sikt vil det politiske klimaet til enhver tid bestemme. FN er oss. Det må vi ikke glemme.

Statistikk på kjønnsbalanse:

Før dette innlegget har jeg prøvd å samle litt statistikk for å se på likestillingperspektivet i FN systemet. Og dessverre er det ett ord som går igjen; "decreasing".

Nedgang er dessverre gjennomgående når vi ser på dagens FN statistikk på kvinnepresentasjon. På svært mange nivåer går kvinnepresentasjonen ned. På undergeneralsekretær nivå er det i FN bare 6 kvinner av 37.

Jeg har også forsøkt å finne statistikk i UD på hvor stor prosentandel kvinner man anbefaler til stillinger i FN systemet og også hvor stor kvinneandel det er i delegasjoner til konferanser og møter.

2003 er siste året det var samlet skikkelige tall. Av norske ansatte er det 1/3 kvinner i internasjonale statlige organisasjoner. Blant juniorekspertene er det 60-70% som er kvinner. Kofi Annan går relativt aktivt inn for å få flere kvinner inni FN. Men det er nesten bare Norden som er villig til å stille med kvinner til FN.

Hva er egentlig mainstreaming? Ordet mainstreaming er flittig brukt når vi snakker om kjønnsperspektivet også i FN sammenheng, men hva betyr det? Faren er stor for at kvinneperspektivet blir borte fordi det blir for generelt og lite eller ingenting øremerkes.

Solholm tilførte følgende punkter til Torild Skards strakstiltaksliste:

1. Vi må se på systemene vi benytter for å fremme likestilling. Har vi gode nok evalueringssystemer i forhold til likestillings- og kvinneperspektivet? Hvordan måler vi dette? Hva slags indikatorer har vi? Hva slags evalueringssystem har vi?
2. UD må hele tiden under arbeidet med den nye handlingsplanen ha en dialog med NGOene
3. Vi må få til en styrking av det sivile samfunnet i FN systemet. Carduso rapporten om sivilsamfunn og FN systemet viser at det er for dårlig samarbeid mellom det sivile samfunn, NGOer, kvinneorganisasjoner og FN. Og ikke minst hvilke NGOer som slipper til.
4. FN må få et system der det får konsekvenser om FN-soldater misbruker jenter/kvinner.

Guri C. Wiggen, journalist og forfatter

Fra almisser til verdighet

Dette innlegget ønsket å dra diskusjonen rundt kvinner og empowerment ned på grasrotnivå.

Jeg vil spesielt fremheve Mål nr.1 og Mål nr.3 av FNs millenniumsmål. Mål nr 1 er å utrydde ekstrem fattigdom og sult. Mål nummer 3 er å fremme likestilling og styrke kvinners stilling, (to empower women). Genderperspektivet er ellers helt klart i 5 av de 8 målsetningene som blir kalt FNs tusenårsmål.

Ordet ”empowerment” blir brukt ofte i forbindelse med kvinner og mikrokreditt. Kort sagt kan det gi maktesløse verdighet til å delta mer, også i det offentlige rom. Det er en vanlig oppfatning blant de som jobber med mikrokreditt at pengelån er en viktig faktor for at dette skal bli mulig, i kulturer der kvinner ellers ikke har noen mulighet til å klare seg selv på annen måte. Det er meget mulig å forestille seg at kvinners økonomiske uavhengighet betyr mye for likestilling i den tredje verden, vel så mye som det gjorde for den feministiske frigjøringsbevegelsen på 70-tallet i de vestlige land. Sosiale og kulturelle faktorer spiller også en rolle. Det finnes tilfeller der menn blir sittende og kvinner forsørger mann, barn, svigerforeldre og slektninger. Men i de fleste tilfeller får kvinnen som har og kontrollerer pengene satt alle rundt seg i sving, til samarbeid med hennes næringsvirksomhet. Mikrokredittlån til inntektsbringende arbeid er ofte en av to inntekter i en familie.

Dersom FN oppfordrer til å utrydde og halvere fattigdom til 2015 og styrke kvinners mulighet til self-employment må mikrokreditt nødvendigvis komme på dagsorden før jo heller. Hvor skal de ellers ta pengene fra? Bare 20 % av befolkningen i fattige land er kredittverdige. 2005 var FNs år for mikrokreditt.

Hvis vi skal se på og gjøre noe med empowerment må vi ta tak i mikrokreditt som et effektivt virkemiddel. Det er vel heller ingen nyhet at arbeidsledigheten er skyhøy i utviklingsland, og spesielt blant analfabeter og lavt utdannede kvinner, dersom noen fremdeles skulle være i tvil om hvorfor dette er så viktig. Det tredje elementet er at det

finnes en svak stat i de fleste utviklingsland. Derfor ligger uttrykket ”institusjonsbygging” trygt nedflettet i bistandsvokabularet. Dette betyr ikke bare mangel på demokrati, det betyr også mangel på et statsapparat og sosiale goder for befolkningen. Velferdsstaten kan vi trygt si er et vestlig fenomen, uten å komme nærmere innpå det nå. Konklusjonen er igjen at fattige kvinner må klare seg selv. Staten stiller ikke opp, det finnes ikke institusjoner eller penger som tar vare på fattige mødre og kvinner forøvrig. Heller ikke fattige menn.

Vi må sørge for at det blir gitt små lån til kvinner slik at de er i stand til å skaffe seg egen inntekt. Disse små lånene er nødvendig siden staten ikke er til hjelp med finans eller som arbeidsgiver i disse landene. En statlig inntekt er et luksusfenomen i de fattige landene, og krever et innflytelsesrikt nettverk og høy utdanning.

Kvinnene trenger penger slik at de har et sted å starte. Ringvirkningene av slike små etableringer er store. Dette slår seg positivt ut for kvinnene selv, deres barn, familie og i mange tilfeller lokalsamfunnet.

Hvem skal gjøre dette?

Norad, politikere og UD er blant mange aktører som må være med og gjøre dette mulig. Dette krever at man må tenke nytt i den tradisjonelle bistanden. Det vil si at de fattige må få hjelp til selvhjelp og hjelp til mer uavhengighet. Her har NORAD kontinuerlig styrt unna, til tross for at de var med å støtte Grameen Bank i Bangladesh for rundt 15 år siden. I dag ønsker mange å få denne bankens grunnlegger til Norge. Det er på tide at Professor Muhammad Yunus må komme til Norge for å fortelle hva mikrokreditt har gjort for fattige kvinner i Bangladesh og verden over. Bare i Bangladesh har Grameen Bank 5 millioner låntakere. Det skulle ikke ligge noen store grunner til tvil om effekten av mikrofinans.

Tallene i dag viser at bare 0,5 % av norske bistandspenger blir kanalisert til mikrokreditt prosjekter for kvinner. Pengene snegler seg mildt talt gjennom NGOer som maser livet av seg for å få gehør i NORAD. Dette vet jeg, gjennom utallige intervjuer til boka mi fra ”Almisser til Verdighet”. Jeg måtte selv gjøre research, offentlige tall var ikke å oppspore i NORAD!!

Tanken om mikrokreditt innad FN systemet er ikke nytt men heller ikke modent. Det er derfor opp til FN med press fra NGOer og myndigheter om å løfte satsingen på MFier.

Mikrofinansinstitusjoner, som er banker for fattige.

Det er også blitt sagt i det utrettelige av Yunus, (grunnleggeren av Grameen Bank i Bangladesh) at tilgang til mikrokreditt for fattige burde være en menneskerett. Dette er et ansvar også for FN. Hvordan formulere dette innunder menneskerettighetene?

Oppfordringen er igjen og igjen at vi må rette blikket mot mikrofinans. Mikrofinans er viktig fordi fattige er ekskludert fra det vanlige banksystemet. Dette er egentlig en av de viktigste grunnene til at mikrokreditt kan virke revolusjonerende på en fattig kvinnes liv, som ja plutselig får et liv!

Det er nødvendig å styrke kvinners stilling generelt også innad i FN-systemet. Men FNs målsetning Nr.3 om "Empowerment of women" er den nok ment på jordas kvinnelige befolkning generelt og spesielt de som ikke har makt i det hele tatt. En god og ansvarlig bistandspolitikk kan være et sted å begynne og der har FN mye å si, spesielt for at fattige kvinner skal få mer av bistandsmilliardene som bare kommer i små drypp til de som trenger det mest, nemlig de fattigste som nettopp er kvinner.

Oppsummering fra salen

Samarbeid, dialog, ny verdenskonferanse, "walk the talk"

- FN sambandet oppfordrer til mer aktiv implementering av kvinneperspektiv i deres informasjonsarbeid, særlig rettet mot skolene. Dette er en generell oppfordring til at all kommunikasjon og informasjon rettet mot skole og utdanning bør ha et kvinne og likestillingsperspektiv.
- Ansatte i Utenriksdepartementet ser frem til nye utfordringer som denne regjeringen kan gi kvinnearbeidet. Både UDs ansatte og andre deltakere på denne konferansen er svært positiv til de signaler den nye regjering sender ut og ser frem til en mer aktiv kvinnesatsing. De forventer selvsagt at ord blir til handling. I den forbindelse er det

dette nettverkets ønske å mål å ha et godt samarbeid og dialog med departement og regjering om Norges rolle i å styrke FNs innsats for kvinner og også det nasjonale arbeidet her hjemme.

- Flere i salen la vekt på at dette seminaret har flere viktige agendaer:
 - hvordan kan vi styrke FN systemets arbeid
 - hvordan kan vi styrke kvinners muligheter innad i FN systemet
 - hvordan kan medlemslandene ”walk the talk”, faktisk gjennomføre sitt kvinnearbeid
 - hvordan kan medlemslandene og FN hjelpe de kvinnene som har absolutt ingen ting.
 - Vi må ikke glemme de kvinnene som ikke har noe. Det er de vi skal jobbe for
- Vi må ta den fundamentalistiske religiøse mobiliseringen alvorlig. Den er svært truende mot det arbeid kvinnebevegelsen og FN har gjort.
- Vi ønsker en ny internasjonal kvinnekongress – global eller regional. Det er viktig av mange årsaker. Norge kan gjerne ta initiativ til en slik kongress. Den trenger ikke nødvendigvis være i Norge. Hvorfor ikke dra der behovet er størst. Hvorfor fly fattige hit, når vi kan dra til dem. Vi må se til at alle berørte kan delta, dette gjelder særlig de fattige. Det er viktig at alle kvinner er representert ” ikke bare de som har råd til flybillett”
- Politikerne viste til at vi trenger nye planer og nye virkemidler, vi bør jobbe med kjønnsbudsjettering.
- Kvinnestrategi handler om tilstedeværelse. De frivillige organisasjonen er viktige aktører i dette arbeidet.
- FN bør innføre kvoteringsystem for kvinner.
- Vi må bygge FN sterkere og styrke demokratiet. FN trenger gode saksbehandlere, medlemslandene trenger gode saksbehandlere. Det er tross alt på saksbehandlernivået at grunnlag for mange beslutninger tas.

- Må alltid ha fokus på grasrotnivå. Jo nærmere man kommer makta jo lenger fjerner man seg fra grasrota. Kvinnebevegelsen og dette nettverket kan aldri glemme hvem vi jobber for. Målet må alltid stå klart.
- Netteverket oppfordres til å holde flere konferanser og seminarer som dette. Gjerne mindre seminarer der vi ser på konkrete temaer. Denne konferansen har berørt mange nivåer. Eget seminar om mikro- finansiering bør arrangeres.
- Flere i salen mener også at makrofinansiering rettet mot kvinner bør også være et tema.
- Må få på plass at det er i mange tilfeller menneskerettsspørsmål vi diskuterer og jobber med, ikke bare kvinne og likestillingsspørsmål. Det ene utelukker ikke det andre.
- Oppfordring om å ta i bruk oljefondet på det internasjonale kvinnearbeidet.
- Lage et sterkere partnerskap samfunn.
- Ved å hjelpe kvinner hjelper vi også barn. Dette er veldig sammensatt. FN og politikere må se den linken tydeligere.
- Vi må ikke tolerere en fordampning av engasjement i kvinnekampen.
- Trygve Lie: vi trenger mennesker som har ballast til å la de små barna bringes frem!
- FN har ansvar for å ta vare på en riktig fordeling av ressurser og interesser. Dettevære mat, vann, energi osv. Vårt ansvar er å dele kompetanse og kunnskap slik at FN er best utstyrt til å gjøre den beste mulig jobben.
- Det internasjonale pengefondet og Verdensbanken har et ansvar de ikke kan løpe fra.
- Vi må hele tiden tenke etikk og vi må ha klare linjer i det arbeidet vi gjør.

- Vi må skaffe kvinner anstendig arbeid.
- Dette nettverket, myndigheter og departementene må få inn flere innvandrere i sine fora og møteplasser. Dette arbeidet krever bred kunnskap, kompetanse og et bredt engasjement.

Påmeldte deltakere:

1. Torild Skard, forsker i NUPI, ts@nupi.no, toriskar@online.no
2. Ågot Valle, Stortingets utenrikskomite SV; agot.valle@stortinget.no
3. Guro Katarina Vikør, senior rådgiver likestilling, UD; gkv@fma.no
4. Bitten Schei, innovatør Mother Courage; bitten@mothercourage.no
5. Bjørg Skotnes, daglig leder FOKUS; bjorg@fokuskvinner.no
6. Guri C. Wiggen, frilans journalist; guriwig@online.no
7. Torbjørn Urfjell; politisk rådgiver UD; torbjorn.urfjell@mfa.no
8. Kjell Erik Øie, statssekretær BFL; keo@bfd.dep.no
9. Kari Solholm, generalsekretær FN Sambandet, kari.solholm@fn.no
10. Halfrid Hagemoen, Bellona, referent; halfrid@bellona.no
11. Antoinette Botti, leder av PAWA; antbotti@hotmail.com
12. Unni Beate Sekkesæter, daglig leder Nettverkskreditt BA; unse@netcom.no
13. Karin Beate Theodorsen, Internasjonal avdeling LO; karin.beate.theodorsen@lo.no
14. Camilla Solholm, Nettverk for universitetssamarbeid Tibet - Norge; camilla.solholm@iks.uio.no
15. Astrid Sundseth, Peace Point Foundation; as-hun@online.no
16. Rachel Paul, Likestillings- og diskrimineringsombudet; rachel.paul@ldo.no
17. Janne M. Sukka, politisk rådgiver Senterpartiets stortingsgruppe; janne-m.sukka@stortinget.no
18. Pamela Hiley, Peace Point Foundation; hiley@online.no
19. Dagmar Karin Sørbøe, IKFF; d-soerb@online.no
20. Ingerd Lorange (Inya) Touching the Core); inya@craniosacral.no
21. Marianne Borgen, Redd Barna; marianne.borgen@reddbarna.no
22. Elisabeth Kjær, Redd Barna, leder Informasjons og samfunnskontakt; elisabeth.kjaer@reddbarna.no
23. Gro Lindstad, utenrikspolitisk rådgiver SVs stortingsgruppe, gro.lindstad@stortinget.no
24. Laila Dāvøy, stortingsrepresentant KrF, Helse- og omsorgskomiteen laila.davoy@stortinget.no
25. Anne Margrete Halvorsen, Norges Fredsråd; annemha@online.no
26. Sonja Irene Sjøli, stortingsrepresentant H, Helse- og omsorgskomiteen, sonja-irene.sjoli@stortinget.no
27. May – Helen Molvær Grimstad, stortingsrepresentant KrF, leder Familie og kulturkomiteen; may-helen.molvar-grimstad@stortinget.no
28. Turid Nystøl Rian, IKFF; turidrian@hotmail.com
29. Kerstin Bugge, Bestemødre for Fred; hh-turid@frisurf.no
30. Mai Bente Bonnevie, Bestemødre for Fred; maibente@start.no
31. Inger Kirkaune, Bestemødre for Fred; hh-turid@frisurf.no
32. Liv Kalnins, Bestemødre for Fred; hh-turid@frisurf.no
33. Toril Mentzoni, stiftelsen Økopomorka; toril@okopomorka.no

34. Turid Harbou-Hals, Bestemødre for Fred; hh-turid@frisurf.no
35. Ingrid Grene Henriksen, organisasjonskonsulent i Norges Bygdekvinnelag; ingrid.grene.henriksen@bygdekvinnelaget.no
36. Dagrún Eriksen, spesialrådgiver i KrFs Stortingsgruppe; dagrun.eriksen@stortinget.no
37. Britt Kejo, Afghantankomiteen; bri-kejo@online.no
38. Mari H. Ruge, IKFF; ikff@online.no
39. Sidsel E. Aas; informasjonsleder FOKUS; sidsel.aas@fokuskvinner.no
40. Esther Kostøl, styreleder i FN-sambandet; janwh@c2i.net
41. Bjarnhild Hodneland, forbundsleder Norges Kvinne- og Familieforbund; leder@kvinnerogfamilie.no
42. Lene Nilsen, Likestillings- og diskrimineringsombudet; lene.nilsen@ldo.no

Oslo, april 2006

Rapporten er skrevet av Halfrid Mytting Hagemoen; halfridh@student.sv.uio.no

Med hilsen:

Kjernergruppen for nettverket Kvinner og FN: Women and the UN

Torild Skard, forsker NUPI
Ågot Valle, Stortingsrepresentant SV
Guro Katarina Vikør, senior rådgiver, UD
Bitten Schei, innovatør Mother Courage
Bjørn Skotnes, daglig leder FOKUS
Kari Solholm, leder FN-sambandet